

*Пузін Л. М., доктор с.-г. наук, професор,
кафедра Плодоовочівництва і зберігання*

*Таран Д., магістр
ДБТУ, м. Харків*

ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНИХ ПИТАНЬ ПІД ЧАС ПЛАНУВАННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЩОДО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ БОГОДУХІВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів та населених пунктів. Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів та програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявити та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів і підготовці планів і програм з метою забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування національної практики застосування екологічної оцінки.

Основними міжнародно-правовими документами щодо проведення СЕО є: Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє природне середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифіковано Верховною Радою України (від 01.07.2015 №562-VIII), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє природне середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегії) державної екологічної політики на період до 2030 року» (схвалено Верховною Радою України 28 лютого 2019 року). В цьому законі СЕО згадується в основних інструментах реалізації державної екологічної політики. Тобто стратегічна екологічна оцінка та оцінка впливу на довкілля – дасть змогу запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та встановити відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки тощо.

СЕО в Україні здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Стратегічна екологічна оцінка ДДП «Детального плану території для визначення можливості реконструкції автомобільної дороги загального користування державного значення М-03 Київ-Харків-Довжанський км 395+064 – км 420+050, на території Валківської міської територіальної

громади Богодухівського району Харківської області» проводиться з метою забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної пунктом 13 частини третьої статті третьої. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

SWOT-аналіз є дієвим інструментом для прийняття стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень щодо подальшого удосконалення ДДП з урахуванням регіональних особливостей. Виявлені при проведенні SWOT-аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень. Результати SWOT-аналізу екологічної ситуації на території, що аналізується ДДП наведено в таблиці 1.

На підставі оцінювання ймовірних наслідків для довкілля (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори та рівні шумового, теплого, вібраційного забруднення та здоров'я населення) сукупний вплив від виконання ДДП є несуттєвим та оцінюється, як – екологічно допустимий. Оцінювання проводиться у данному випадку у часовій перспективі та у порівнянні з нульовою альтернативою (можливе не затвердження ДДП). Використовується якісна характеристика у зв'язку з відсутністю у відкритому доступі достатніх масивів даних. Виконання рішень детального плану не буде мати негативного впливу на рівень забруднення довкілля.

Таблиця 1 – SWOT-аналіз екологічної ситуації на території, що аналізується ДДП

Сильні сторони	Слабкі сторони
Наявність транспортної інфраструктури	Значне техногенне навантаження на довкілля (забруднення водних об'єктів та атмосферного повітря, погіршення стану земель), зокрема: забруднення водойм скидами, замулення та засмічення водних об'єктів; незадовільний стан очисних споруд
Покращенню транспортної інфраструктури Богодухівського району	Частково підтоплена територія
Підвищення автомобільної пропускної спроможності завдяки збільшенню проїзних смуг (до 4х шт);	Зношеність дорожнього покриття.
Підвищенню інвестиційної та туристичної привабливості прилеглих територій.	
Можливості	Загрози
Підвищення рівня екологічної безпеки;	Зростання рівня забрудненості атмосферного повітря;
Розвиток транспортної інфраструктури проектною територією;	Тимчасове зростання рівня шумового навантаження внаслідок збільшення джерел шуму;
Надходження додаткових коштів від транзитних автомобільних перевезень та розвитку автомобільного туризму;	Зростання рівня забрудненості водних та земельних ресурсів внаслідок відсутності системи очищення поверхневих стічних вод.
Економія капітальних вкладень в автомобільний транспорт у зв'язку з підвищенням продуктивності роботи автомобілів	
Підвищення рівня екологічної безпеки.	

Також оцінка впливу ДДП «Детального плану території для визначення можливості реконструкції автомобільної дороги загального користування державного значення М-03 Київ-Харків-Довжанський км 395+064 – км 420+050, на території Валківської міської територіальної громади Богодухівського району Харківської області» буда здійснення на природні та соціальні компоненти навколишнього середовища, а саме: Соціальне середовище

До позитивних аспектів реалізації рішень детального плану відноситься – покращення транспортної інфраструктури Богодухівського району, підвищення інвестиційної та туристичної привабливості прилеглих територій, підвищення рівня безпеки. Негативний вплив на навколишнє соціальне середовище виключений, вплив на соціальне середовища оцінюється, як позитивний.

Безпека життєдіяльності населення. Сприятливі умови життєдіяльності людини – стан середовища життєдіяльності, при якому відсутній будь-який шкідливий вплив його факторів на здоров'я людини і є можливості для забезпечення нормальних і відновлення порушених функцій організму.

Проектними рішеннями детального плану пропонується забезпечити безпеку життєдіяльності населення шляхом:

- організація водовідведення поверхневих (дощових і талих) стічних вод із використанням очисних споруд;
- будівництва підземного переходу;
- організація очистки території від твердих побутових відходів, планове вивезення їх на зовнішній полігон твердих побутових відходів.

Клімат. Зміни мікроклімату, що безпосередньо пов'язані з відсутністю активних масштабних впливів запланованої діяльності (значних виділень теплоти, вологи, тощо) не відбудеться. Негативні ендогенні та екзогенні процеси, явища природного та техногенного походження (тектонічні,

сейсмічні, зсувні, селеві, зміни напруженого стану і властивостей масивів порід, деформації земної поверхні) не передбачаються.

Природоохоронні території . Об'єкти та території природно-заповідного фонду та екологічна мережа в межах території, що аналізується ДДП відсутні, відповідно, антропогенного впливу не очікується.

Висновок. Виникнення негативного впливу, який у майбутньому може спричинити погіршення стану навколишнього природного середовища, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я після реалізації рішень ДДП «Детального плану території для визначення можливості реконструкції автомобільної дороги загального користування державного значення М-03 Київ-Харків-Довжанський км 395+064 – км 420+050, на території Валківської міської територіальної громади Богодухівського району Харківської області» не очікується та не прогнозується.

Мітюк Л. О., доц. каф. ОППЦБ

Резніченко Д. С., студ.

ННІЕЕ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», м. Київ

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПІД ЧАС ВІЙНИ

Війна - це нещастя. Вона вбиває і калічить, руйнує інфраструктуру, культуру та спільноти, посилює проблеми бідності та розвитку, шкодить і калічить життєво важливі екологічні та екологічні ресурси.

За останні 150 років міжнародне право та принципи, пов'язані з війною та збройними конфліктами, розвивалися, щоб спробувати обмежити найстрашніше зло насильства шляхом захисту цивільних осіб, медичної та громадської інфраструктури, а також певною мірою навколишнього